

לפרשת משפטים – תשע"ו

"ורפא ירפא" –

עו"ד יצחק נטוביץ

פרשת משפטים הינה צבר של הלכות של בין אדם לחברו. החל בהלכות עבדים שנהגו אז, עבור לדיני נזיקין, נזקי גוף ונזקי רכוש, דיני הריגה ורצח, בהיבטים הפליליים של עבירה זו, דיני גניבה וגזילה, דיני שומרים, וסדרי דין והתנהגות בבית הדין.

לקראת סוף הפרשה מתחילות ההכנות לקראת קבלת פרטי התורה על ידי משה. ברצוני להתרכז בהלכה אחת אשר לטעמי הנה הלכה בעלת חוכמה משפטית רבה, אשר על המשפט המודרני ללמוד ממנה וליישמה.

במקרה שבו אדם פוגע בגופו של אדם אחר (ואינו הורג אותו) מחייבת התורה את הפוגע בחמישה סוגי תשלומים

"צער", תשלום בעבור הסבל והכאב אותו חווה הנפגע

"בושת", תשלום עבור הבושה שחווה הנפגע

"נזק" הוא תשלום עבור ירידה בכושר ההשתכרות העתידי של הנפגע

"שבת" הוא תשלום עבור אובדן ההשתכרות בזמן תהליך השיקום

"ריפוי" הוא תשלום לרופא ולצוות הרפואי עבור תהליך הריפוי והשיקום

בפרק כא פסוק יט נאמר לגבי אדם המכה את רעהו, שהמכה חייב לפצות את הנפגע "רק שבתו ייתן ורפא ירפא"

הרמב"ן מפרש שאת ה"שבת" שהוא אובדן ההכנסה הישיר של הנפגע, על המזיק

לשלם **ישירות לנפגע** ("שבתו ייתן") ואילו התשלום על ריפוי הנפגע (ו"רפא ירפא") ישלם

המזיק **ישירות לרופא ולצוות הרפואי** אשר מטפלים בנפגע.

חובה זו של המזיק לשלם ישירות לרופא, ולא לנפגע, נעוצה באחריות המוסרית והדתית של המזיק לרפואת הנפגע.

הבדל זה בנוסע מהחשש שבמידה ותשלום הריפוי יינתן באופן ישיר לנפגע, הנפגע עשוי שלא להשתמש בכסף, בכולו או מקצתו, לרפואה איכותית וטובה ולהסתפק ברפואה ברמה ובהיקף פחותים יותר.

אולם, כאשר המזיק מחויב לשלם ישירות לרופא, הדבר יגרום לכך שהנפגע ישתמש

בשירותי הרפואה הטובים ביותר ולא "יחסוך" כיון שבמילא החסכון לא יגיע לכיסו.

תכונת "החסכון" והעדפת הכסף לשימושים אחרים (דירה לילדים, שיפור תנאי המגורים וכו')

על פני הריפוי הגופני מעולה, הינה נטיה אנושית אשר התורה מכירה בה, ועל כן דורשת

התורה שהתשלום ישולם ישירות לרופא.

ובכך מובטח שהנפגע יקבל את הריפוי האיכותי ביותר שישנו, והחובה המוסרית והדתית

של "ורפא ירפא" תמומש.

בניגוד לעיל, במשפט הכללי הנוהג בימינו, דרישה התשלום של המזיק לניזק בנושא הריפוי

, הינה תשלום כספי על ההוצאות הרפואיות והיא משולמת **ישירות לנפגע**.

ייתכן שיש לשקול לאמץ את גישת התורה בנושא זה, על מנת להבטיח שחובת "ורפא ירפא"

תמומש ולא יקרה מצב שבו הנפגע משתמש בכסף או בחלקו, לצרכים אחרים